

การผ่าตัดหัวใจมีผลต่อสถานะด้านจิตใจของผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก ที่พบบ่งชี้ได้แก่ ความหวังและภาวะซึมเศร้า ซึ่งอาจส่งผลให้ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมในระยะหลังผ่าตัดของผู้สูงอายุลดลงได้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหวัง ภาวะซึมเศร้า และความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมในผู้สูงอายุหลังผ่าตัดหัวใจ และความสัมพันธ์ระหว่างความหวัง ภาวะซึมเศร้า และความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมในผู้สูงอายุหลังผ่าตัดหัวใจ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงจากผู้สูงอายุที่เข้ารับการผ่าตัดหัวใจ ณ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 50 ราย ทำการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2545 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความหวังของเฮิร์ธ ซึ่งนำไปทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 แบบประเมินภาวะซึมเศร้าของเบ็ค ซึ่งนำไปทดสอบความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .86 และแบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และได้ค่า คำนวณความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .84 จากนั้นนำมาหาความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .80 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงอันดับของสเปียร์แมน

ผลการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุหลังผ่าตัดหัวใจ พบว่า

1. คะแนนความหวังและคะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับสูง ในขณะที่คะแนนภาวะซึมเศร้าอยู่ในระดับต่ำ
2. ความหวังมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้าในระดับปานกลางค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = -.693, p < .01$)
3. ความหวังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = .447, p < .01$)
4. ภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = -.615, p < .01$)

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางสำหรับพยาบาลและบุคลากรในทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุหลังผ่าตัดหัวใจ ในการสร้างเสริมความหวัง การป้องกันการเกิดภาวะซึมเศร้า และการส่งเสริมความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขในระยะหลังผ่าตัดมากขึ้น

Heart surgery has an effect on the psychological status of the elderly which is commonly experienced as hope and depression that results in a decreasing of postoperative functional ability. The purpose of this study was to investigate the hope, depression, and functional ability and to examine the relationships among hope, depression, and functional ability of the elderly after heart surgery. The study subjects were selected by the purposive sampling method and were 50 elderly patients who had received heart surgery at Maharaj Nakorn Chiang Mai hospital during March to June 2002. The instrument used for data collection consisted of four parts: the Patient's Data Interview Form, the Hope Herth Index (HHI) to assess hope and the reliability was tested with a value of Cronbach's alpha coefficient of .93; the Beck Depression Inventory (BDI) to assess depression and the reliability coefficient was .86; and the Functional Ability Questionnaire developed by the researcher based on the literature review which was approved by a panel of experts with the content validity index of .84; and a reliability coefficient of .80. Data were analyzed using descriptive analysis including percentage, means, and standard deviation. The correlation among variables were analyzed by using Spearman's rank correlation coefficient.

The results of this study are as follows:

1. the hope and functional ability scores were at a high level whereas the depression score was at a low level;
2. there was a highly moderate negative statistical significant relationship between hope and depression ($r_s = -.693, p < .01$);
3. there was a moderate positive statistical significant relationship between hope and functional ability ($r_s = .447, p < .01$); and
4. there was a moderate negative statistical significant relationship between depression and functional ability ($r_s = -.615, p < .01$).

These findings provide a baseline information for nurses and healthcare providers responsible for the elderly after heart surgery in planning for the fostering of hope, prevention of depression, and promotion of performance of functional ability to enhance the well-being of the elderly after surgery.